

ANARCHISTIČTÍ BUŘIČI

- Koncem 19. století bylo *moderní* mít anarchistické názory
- Vyhlásili otevřený boj společnosti
- Bojovali jednotlivě, nebyli nijak organizováni
- Stále provokovali společnost svou kritikou
- Prosazovali volný, ničím nespoutaný život
- Jejich tvorba vychází z osobního prožitku

FRANTIŠEK GELLNER

Malíř, karikaturista. Ve svém díle používal neobrazného vyjadřování. Často se objevuje téma bohémského života (noční život ve velkoměstě). Psal pravidelným veršem. Jeho poezie je velmi srozumitelná. Zemřel ve válce v roce 1914

DÍLO :

Radosti života

= básnická sbírka

- obsahuje báseň **Všichni mi lhali** - vyjadřuje zklamání jeho důvěry

Po nás ať přijde potopa

= básnická sbírka

- obsahuje báseň **Přetékájící pohár**, která vyjadřuje Gellnerovo otevřené srdce, jeho přístupnost. Byl však zklamán a zraněn.

KAREL TOMAN

Redaktor Národních listů. Typický představitel anarchistických buřičů. Pěšky procestoval téměř celou západní Evropu, protože byl stále s něčím nespokojen. Nakonec se ale vrátil zpět do své vlasti. Jeho básně jsou velmi propracované (některé i několikrát přepracovával)

DÍLO :

Stoletý kalendář

- obsahuje báseň **Vlastní podobizna**, která nám dává nahlédnout do nitra autora, vystihuje jeho buřičství a odhaluje celkovou jeho podstatu

Melancholická pout'

= básnická sbírka

- popisuje cestu po Evropě

Sluneční hodiny

Měsíce

= básnická sbírka

- oslava přírody - proměny
- obdoba Pražského orloje

- každý měsíc představuje nějakou činnost

VIKTOR DYK

Básník, prozaik, dramatik, novinář

DÍLO :

Satiry a sarkasmy

= satiry na politický život u nás (viz. stejnojmenná báseň)

Povídky z naší vesnice

- vesníci myslí Dyk celé Čechy, protože mu připadaly malé

Milá sedmi loupežníků

- balada, mladá dívka odešla z domova a stala se milenkou skupiny loupežníků.
Postupně byli kvůli ní všichni chyceni a oběšeni. Touto zradou pomstila smrt svého milého, který byl loupežníky zabit.

Krysař

- próza, postava Krysaře je značně rozporuplná
- krysař je poučení snílek, člověk, který vystřízlivěl ze svých iluzí, stále však zůstává osamocen a odsouzen ke stálému hledání a bloudění

Zmoudření Dona Quijota

- Dykovo divadelní zpracování Cervantesova Dona Quijota

poválečná tvorba (1915 - 1922):

- TETRALOGIE

Lehké a těžké kroky

Anebo

Okno

Poslední krok

FRÁŇA ŠRÁMEK :

Básník, prozaik, dramatik

Již na vojně začal uplatňovat antimilitaristické smýšlení - jako trest za toto mu byla vojna prodloužena a byl i ve vězení. Zažil obě světové války

DÍLO :

Splav

= básnická sbírka

- oslava milostného citu

- na pozadí romantické přírodní scenerie

- ideálem je touha po krásné chvíli, jak po ni touží voják v poli

Života bído, přec tě mám rád

= básnická sbírka

- vyjadřuje autorův postoj k životu, a k buřičství

Modrý a rudý

- modrá je barva vojenské uniformy
- červená symbolizuje válečné smýšlení vojáka (báseň **Raport**)

Stříbrný výtr

- próza, Šrámek zde velmi dobře vystihl pocity dospívání
- Hlavní postavou je student gymnázia Jan Ratkin
- vedlejší postavy zde nemají ostré charakteristické rysy

Dramata: Léto, Měsíc nad řekou

PETR BEZRUČ

vl. jménem Vladimír Vašek, jeho otec (Antonín Vašek) se zasloužil o prokázání nepravosti rukopisů, studoval na gymnáziu v Brně, potom v Praze teologii, kterou nedokončil
Vrátil se zpět do Brna a pracoval na poště.

významný byl pro něj pobyt ve Frýdku - Místku, kde se seznamoval se životem tamějších lidí
- to se odrazilo i v jeho dílech - psal o vykořisťování horníků, popisuje také národnostní a sociální útlak (násilné poněmčování a popoľšťování obyvatel)

psal v anonymitě, své básně posílal tajně do Prahy do časopisu **ČAS**

- redaktor tohoto časopisu **Jan Herben** jeho básně seřadil a vydal nejdříve jako přílohu časopisu s názvem *Slezské číslo*. A v roce 1909 je vydal pod názvem *Slezské písně*.

Bezruč si úzkostlivě střežil své soukromí, byl velmi samotářský. Když bylo jeho jméno odhaleno odmítl dál psát. Jan Herben jej ale nakonec přesvědčil aby se k tvorbě vrátil

DÍLO :

Slezské písně

Tématické rozdělení :

a) básně společenské, sociální

Ostrava - útlak horníků na Slezsku

Ty a já - báseň založená na protikladu (vyjádřena touha po revoltě)

Oni a my

Horník

70 000 - posledních 70 000 lidí bojuje za práva těšínského lidu, který trpí útlakem (poněmčování, popoľšťování)

Úspěch - úspěch nesmí být chválen za života. Bezruč by (podle svého názoru) uspěl tehdy, kdyby utiskovaný národ povstal proti svým utlačovatelům

Kdo na moje místo - otázka jeho nástupce, Kdo bude po jeho smrti pokračovat v boji proti vykořisťování země

Markýz Gero

b) básně intimní

Jen jedenkrát- nešťastný osud země i básníka (bez lásky)

Labutinka - vzpomínky na své lásky

Červený květ- vyjadřuje autorovy pocity, nálady

c) sociální balady

Maryčka Magdonova - tragický příběh dívky, která ztratila oba rodiče a musí se postarat o své mladší sourozence. Protože je nemůže uživit, nemá jinou možnost, než krást. Je přistižena v panském lese při sbírání dřeva a četník ji vede do Frýdku (přes místa, kde ji všichni znají - Maryčka je ponížena) Svůj život končí sebevraždou skokem do divoké řeky Ostravice.

Kantor Halfar - příběh učitele, který vzdoroval tlaku odnárodňování a učil česky.

Proto byl ponižován a nemohl sehnat žádné místo. V nitru stále bojoval s myšlenkou, zda se má popoštít. Dívka, kterou miloval se vdala za někoho jiného. Halfar se zhroutil. Nakonec se oběsí a jako sebevrah konečně dostane své místo u hřbitovní zdi.